

Інститут археології
Національна академія наук України

АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНІ 2005-2007 рр.

Появі у світ цього видання сприяла фінансова підтримка
Охоронної археологічної служби ІА НАН України по Миколаївської обл.
Білгород-Дністровської археологічної експедиції ІА НАН України
Українського товариства охорони пам'яток історії і культури
Архітектурно-археологічної експедиції ІА НАН України
Південно-Української експедиції ІА НАН України

South-Ukrainian Archaeological Expedition of the IA NASU
Bilgorod-Dniester Archaeological Expedition of the IA NASU
Mykolaev branch of the Protection Archaeological Service of Ukraine
Ukrainian Society of the Protection Historical and Cultural Monuments
have given financial support for publishing of this book

КИЇВ ЗАПОРІЖЖЯ
ДИКЕ ПОЛЕ
2007

ББК63.4я5(Укр.)

УДК 902

А 87

Редакційна колегія: член-кореспондент НАН України С.Д. Крижицький
член-кореспондент НАН України О.П. Моця
д.і.н. Д.Н. Козак
д.і.н. Г.Ю. Івакін
д.і.н. Л.Л. Залізник
д.і.н. В.В. Отрошенко
д.і.н. О.В. Сухобоков
д.і.н. Р.В. Терпиловський
к.і.н. В.Л. Миц
д.і.н. Н.О. Гаврилюк, головний редактор

Рецензенти: д.і.н. В.М. Зінько, д.і.н. Г.І. Шаповалов

Друкується за постановою Вченої ради ІА НАН України № 5 від 05.06.2007 р.

Концепція і укладач: д.і.н. Н.О. Гаврилюк

А 87 **Археологічні дослідження в Україні 2005-2007 рр.:** Збірка наукових праць / За ред. Н.О. Гаврилюк. — Вип. 9. — Київ-Запоріжжя: ІА НАН України, Дике Поле, 2007. — 528 с.

ISBN 978-966-2994-19-3

У 152 публікації (17 відносяться до польового сезону 2005 р.; 110 - 2006 р.; 1 - 2007 р.; 4 — до наукового фонду ІА НАНУ; 11 — методам природничих наук в археології; 9 — хроніці та інформації) з багатьма ілюстраціями 238 авторами представлені результати розкопок та розвідок пратично всіх археологічних культур України.

Для археологів, істориків, антропологів.

ББК 63.4 я5 (Укр.)

А 87 **Археологические исследования в Украине 2005-2007 гг.** Сборник научных трудов / Под ред. Н.А. Гаврилюк. — Вып. 9. — Киев-Запорожье: ИА НАН Украины, Дикое Поле, 2007. — 528 с

ISBN 978-966-2994-19-3

В 152 публикации (17 относятся к полевому сезону 2005 г.; 110 - 2006 г.; 1 - 2007 г.; 4 — Научному фонду ИА НАНУ; 11 — методам естественных наук; 9 — хронике и информации) с многочисленными иллюстрациями 238 авторами представлены результаты раскопок и разведок практически всех археологических культур Украины.

ББК 63.4 я5 (Укр.)

А 87 **Archaeological Researches in Ukraine 2005-2007:** Collection of scientific works / Editor N.A.Gavriluik. — Issue 9. — Kiev-Zaporizhzhia: IA NAS Ukraine, Dikoe Pole, 2007. — 528 p.

ISBN 978-966-2994-19-3

By 238 authors in 152 publications (17 of them concern the field season of the 2005; 110— 2006; 1 — 2006; 4 — Scientific Fund of the Institute of Archaeology of NAS U; 11 — questions of the technique of natural sciences; 9 — current events and information) with numerous illustrations are submitted results of excavations and reconnaissances of all spectrum of archaeological cultures all over Ukraine.

© Інститут археології НАН України, 2007

© Автори статей, 2007

© Н.О. Гаврилюк - укладання, 2007

© Дике Поле, 2007

ISBN 978-966-2994-19-3

Товкайло М.Т.* ,Бузян Г.М.,Тетеря Д.А.** ,Юрченко О.В.****

*Інститут археології НАН України,

**Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»

Дослідження Переяславського ґрунтового могильника в 2005 р.

Товкайло М.Т., Бузян Г.М., Тетеря Д.А., Юрченко О.В. Исследования Переяславского ґрунтового могильника в 2005 г. В 2005 г. археологическая экспедиция Национального историко-этнографического заповедника «Переяслав» продолжила охраняемые археологические исследования на древнерусском ґрунтовом могильнике, который был выявлен в 2003 г. на юго-восточной окраине Переяславля Русского. В ходе проведенных работ на площади 3912 м² открыто и изучено 22 захоронения.

Tovkailo M.T., Buzijan G.M., Teterija D.A., Yurchenko O.V. Researches of the Pereyaslav flat burial field in 2005. In 2005 the archaeological expedition of the National historic-ethnographic reserve «Pereyaslav» continued protective archaeological researches on the Ancient Russian flat burial field which had been discovered in the southeast suburbs of Pereyaslavl Rusky in 2003. 22 flat graves have been researched on the total area of 3912 m².

У 2005 р. археологічна експедиція Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» продовжила дослідження давньоруського ґрунтового могильника, що знаходиться у лівобережній частині міста Переяслава-Хмельницького, на південній околиці мікрорайону Підварки (вул. Музейна) і займає край трохи похилого плато лівого берега Трубежа, висота якого над широкою заплавою річки складає 18 м. Могильник відкрито в 2003 році (Тетеря 2003, 310-312). З 2004 року почалося його планомірне дослідження археологічною експедицією НІЕЗ «Переяслав». Виявлено 33 поховання та ритуальний комплекс (Товкайло, Бузян, Тетеря, Юрченко 2006). Роботи 2005 р. було зосереджено у східній частині могильника на ділянці, що прилягала зі сходу до розкопу 2004 р. На площі, що складає 3912 м², було досліджено 22 поховання давньоруського часу (рис. 1).

Особливістю природного рельєфу на дослідженій площі є його пониження на 1,0-1,4 м, тобто у східній частині розкопу лежить невелика долина, що тягнеться по лінії північ-південь; з півдня вона закінчується «блющем», діаметр якого близько 50 м, а рівень поверхні у його центрі на 1,5-2,0 м нижчий, ніж у західній частині розкопу (рис. 1). Ще виразнішим це пониження було в період функціонування могильника, адже в результаті багаторічного інтенсивного сільськогосподарського обробітку ґрунту відбулося нівелювання його поверхні. Враховуючи теперішню товщину чорноземного шару в центрі «блюща», що дорівнює 2,0 м, можна допустити, що на період функціонування могильника глибина «блюща» була на 1 м нижче, ніж тепер.

Поховання розташовані по західному краю і на схилі цього пониження. Як показали розкопки, описане вище пониження рельєфу обмежує ґрунтовий могильник зі сходу. Під час зачистки площі у східній та південно-східній частині розкопу нових поховань не виявлено. Поховання №№ 51-55 утворюють крайній зі сходу ряд могил. Далі на схід від цього ряду розташовувалось тільки поодинокі поховання

№ 35, яке разом із названими захороненнями окреслює східну межу могильника. Таким чином, досліджені у 2005 році поховання - це східна периферія великого ґрунтового могильника, ширина якого у цій частині дорівнює 240 м.

Спостереження за профілями стінок розкопу виявило таку стратиграфію ґрунтових нашарувань:

0,0-0,4 м - чорнозем;

0,4-1,0 м - темно-сірий гумусований суглинок, побитий норами гризунів, заповненими мішаним суглинистим ґрунтом сіро-жовтого кольору;

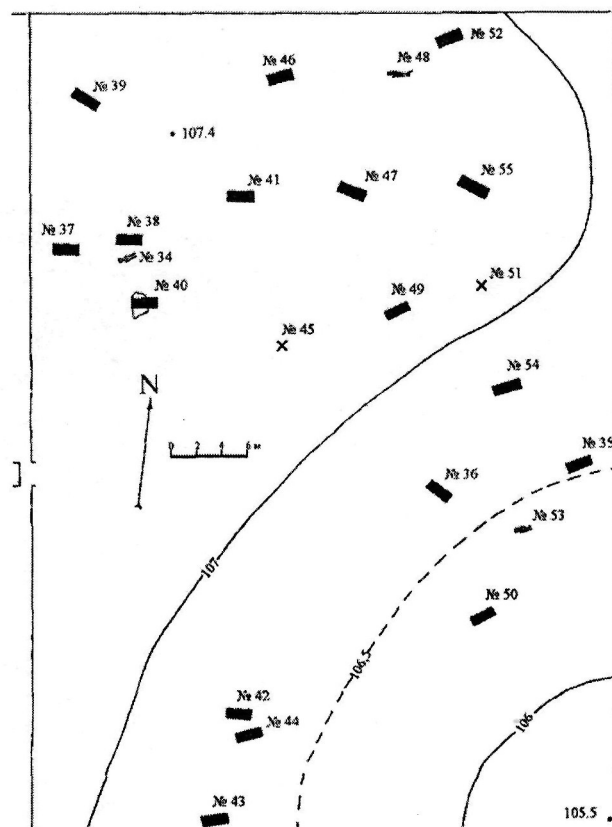

Рис. 1. План дослідженої ділянки Переяславського могильника в 2005 р.

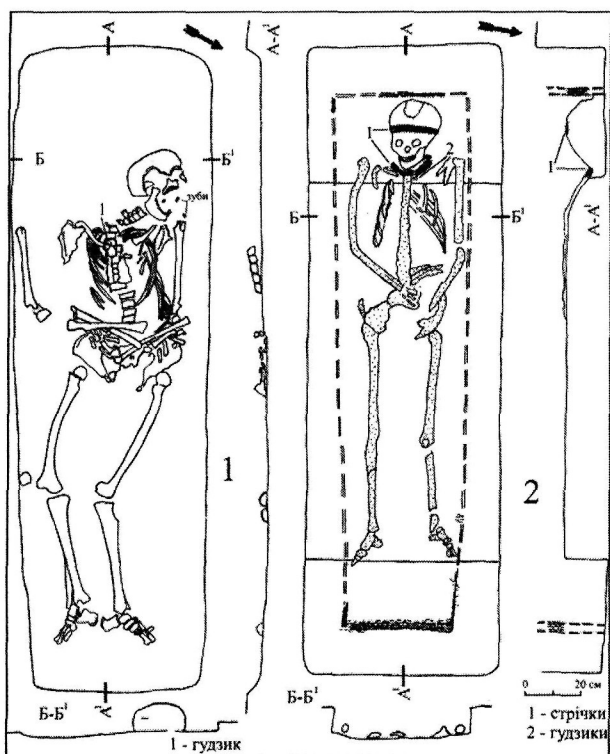

Рис. 2. Плани, профілі поховань №35 (1), №38 (2)

1,0-2,0 м — суглинок світлого сіро-жовтого кольору, насичений кротовинами з чорноземним заповненням;

2,0 м і нижче - лес.

Як і в попередні роки спостерігається не дуже чітка система розташування поховань рядами по лінії південь-північ, тобто паралельно до берегової лінії. Відстань між рядами складає від 7 до 9 м; відстань між похованнями в рядах - від 5 до 12 м, і лише у двох випадках зафіксовано попарне розташування могил на відстані близько 1,0 м одна від одної. Переважна кількість поховань виявлена в нижній частині чорноземного шару на глибині близько 1 м.

Всі захоронення здійснені за християнським обрядом у ямах підпрямокутної форми. Домовини двох типів: звичайні труни та дерев'яні конструкції у вигляді прямокутного ящика з ручками по боках та ніжками, якими слугували подовжені торцеві стінки домовин. Вони простежені у похованнях №№ 37, 38, 39, 47, 49, 52 та 55. Як і звичайні труни, їх установлювали на дні могильної ями, для цього у ногах і головах похованого на всю ширину ями прокопувалися ровики глибиною близько 0,15 м, які слугували для розміщення у них ніжок (рис. 2, 1). У сучасному поховальному обряді в м. Переяславі-Хмельницькому дещо схоже облаштування дна

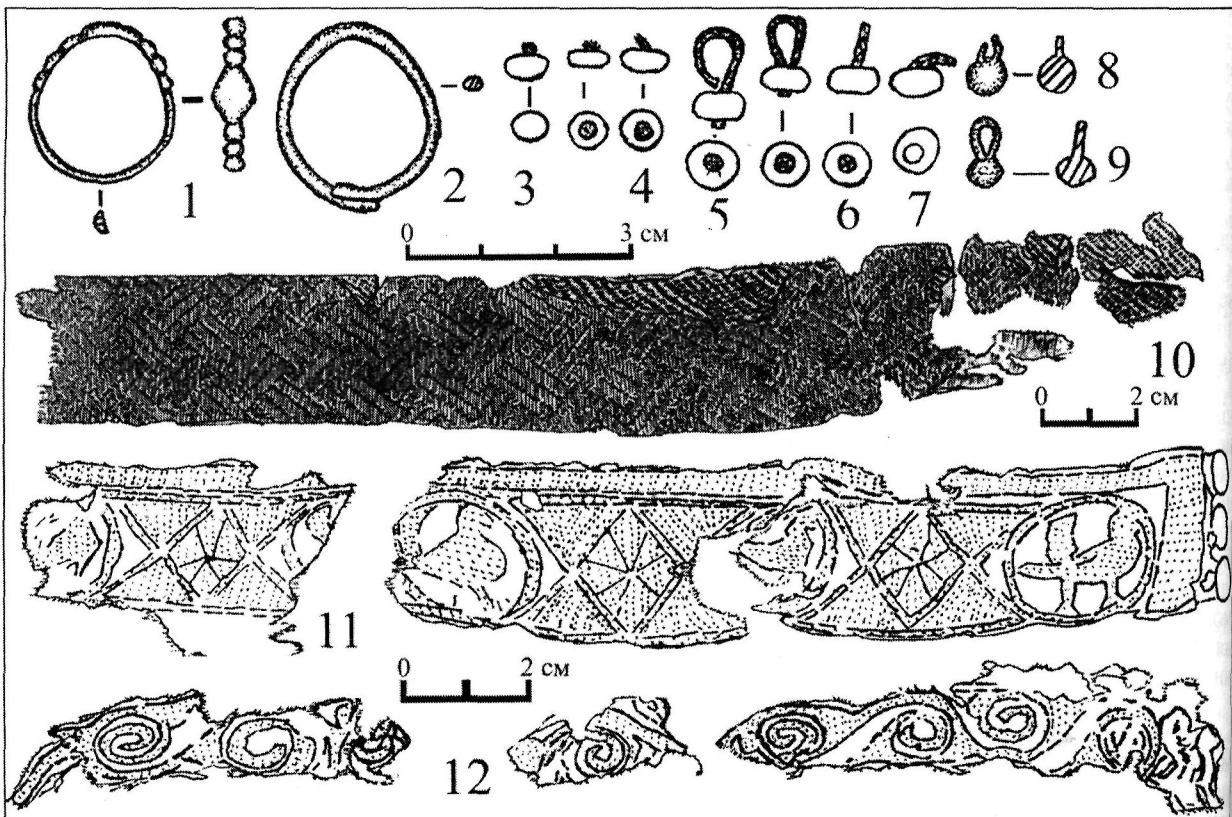

Рис. 3. Матеріали з поховань Переяславського могильника: 1, 3 - перстень, гудзик (пох. 34); 2, 6 - скроневі кільце, гудзик (пох. 41); 4 - гудзики (пох. 37); 5 - гудзик (пох. 40); 7 - гудзик (пох. 44); 8 - гудзик (пох. 54); 9 - гудзик (пох. 35); 10 - III - стрічки (пох. 38); 11, 12 - стрічки (пох. 54); 11, 12 - бронза; 3, 7 - скло, залізо; 10-12 - тканина

могильної ями називається «насіпати пороги» або «вирізати пороги». Призначення цієї конструктивної особливості ями в тому, щоб при встановленні труни з небіжчиком, можна було безперешкодно витягнути рушники або линви, на яких опускають домовину.

Всі виявлені кістки лежали випростано на спині (рис. 2, 1, 2). Орієнтація поховань західна з незначними відхиленнями на північ чи південь, відповідно до сезону захоронення. Прослідковано різне положення рук: обидві складені на животі (у 5 випадках); обидві складені на тазових кістках (3); обидві зігнуті в ліктях і складені на грудях біля ключиць (1); ліва на животі, права - на грудях (2); ліва - на грудях, права - біля правої ключиці (2); ліва - на животі, права - біля правої ключиці (1); ліва злегка зігнута у лікті і покладена на ліве стегно, права лежить кистю на тазу (1); ліва - на животі, права - на тазових кістках (1).

Нижче подаємо опис виявлених в окремих похованнях речових знахідок. Бронзовий литий щитковий перстень (рис. 3, /), 01,8 см знайдено в похованні № 34, що належало жінці віком 40-45 років. Щиток у вигляді ромба, праворуч і ліворуч від нього розміщується по три округлі потовчення.

Бронзове скроневе кільце простого типу (рис. 3, 2), виготовлене з круглого дроту, 0 2 мм, виявлено в похованні № 41, що належало жінці 20-25 років. Його кінці злегка заходять один за одиний. Діаметр кільця дорівнює 2,0 см.

Гудзики бронзові (2 екземпляри) виявлені лише в чоловічих похованнях № 35 та № 54. Вони грибоподібної та шароподібної форми з петлеподібними дужками (рис. 3, 8, 9). Аналогічні гудзики знайдені в поховальних комплексах Києва, Чернігова, Канівського Придніпров'я та інших. Хронологічний період їх поширення XI—XII ст. (Боровський, Калюк 1993. 7; Шекун, Веремійчук 1997, 5/).

Гудзики-намистини скляні (рис. 3, 3-7) (10 екземплярів) жовтуватого та зеленуватого кольорів, насаджені на залізні стержні, виступаючий кінець яких загнутий у вигляді петлі. Вони округлої форми, трохи приплюснуті з двох боків, у яких зроблено наскрізні отвори. Діаметри - 7-5 мм; висота - 4-2,5 мм. Одна з намистин (поховання № 34) на металевому стержні але без наскрізного отвору (рис. 3, 3). Такі вироби виявлені у жіночих похованнях №№ 34.40.41.44 - по одній, № 37 - дві та № 38 - чотири. В останньому похованні знайдено чотири намистини, причому три з них пришиті до стрічки (рис. 3, 11). Період поширення намистин подібної форми - XII — XIII ст. (Щапова 1956; Петрашенко 2005, 100).

У трьох похованнях виявлено залишки тканин (рис. 3, 10-12). Зокрема, кілька фрагментів тканин простежено в похованні жінки (№ 38) у віці змужності (від 22 до 35 років), у тому числі:

1 - два фрагменти стрічки шовкової гобеленового ткання з використанням сухозлотиці (рис. 3, 10). Основа стрічки була виткана із шовкових ниток (?) зі складним настилом золотої нитки. Золотні нитки збереглися на стрічці майже суцільно, місцями нитки настилу висоталися, особливо по краях, а стрічка поділилася. Колір тканини безпосередньо після розчистки поховання мав насичений синій колір, який через деякий час значно потьмянів, зберігши лише синюватий відтінок при суцільному сірому забарвленні стрічки. На золотних нитках настилу місцями збереглися золоті блискітки.

Ця стрічка містилася навколо лобної та скроневих кісток черепа, а зверху на ній лежали окремі невеликі частини полотняної тканини.

2 — згадана полотняна тканина мала складне переплетення «під репс». Розміри (см) її фрагментів: 4x0,9, 2,2x0,5, 1,8x0,7 та два-три шматочки меншого розміру. Ці фрагменти не були пришиті — неначе «прилипли» до стрічки. Можливо, це частини від полотняної тканини, якою було накрито голову або й обличчя покійної.

3 — ще два фрагменти шовкової стрічки саржевого переплетення, вишитої шовковою (?) та тонкою золотою нитками (рис. 3, 11), виявлено навколо шийних хребців. Узор вишивки геометричний та орноморфний: вздовж смуги тканини шовковою (?) ниткою коричневого кольору, певно, скрученою з декількох тонких, нанесені контури ромбів, в які вписані багатораменні хрести (7 променів), що чергуються з овалами, вписаними у ромбоподібні фігури. В середині овалів контурно вишиті стилізовані зображення птахів. На тканині помітні густо розміщені наскрізні отвори від голки, що дає можливість зробити припущення: тло тканини було густо вишите тонкою, скоріш за все, золотою ниткою яка практично не збереглася, лише зрідка можна простежити фрагменти коротких тонких ниток та окремі блискітки золота по тканині. Швидше за все, ця вишивка золотою ниткою слугувала тлом для основного орнаменту й доповнювала його дрібними елементами. Основний орнамент (контури) був нанесений штапівкою, стебловим швом та крупними стійками технікою «в прикріп» (багатораменні хрести в ромбах).

Збереження не повне, тканина місцями поділилася, нитки висоталися, є значні втрати тканини. Колір коричневатого-сірий, ймовірно, як і стрічка на голові, вона мала синьо-золотаві тони. Місце розміщення стрічки - навколо шийних хребців - підказує використання її в оздобленні коміра одягу покійної.

Рештки вишитої стрічки (рис. 3, 12), яка, напевне, прикрашала комір одягу покійної, виявлено навколо шийних хребців і в похованні № 54, що визначене як приналежне чоловікові зрілого віку (40-45 років). Поряд був знайдений також бронзовий гудзик.

Від шовкової стрічки залишилось декілька фрагментів (чотири більших за розміром, решта 4-5 - дрібних). Стрічка вишита стебловим швом, яким нанесений контур орнаменту, що був підсилений вишивкою дуже тонкою золотною ниткою. Від вишивки золотною ниткою збереглися наскрізні отвори на тканині в місцях нанесення узору та окремі золоті блискітки на місці вишивки. Узор, вишитий на стрічці - закручені у спіралі відрізки вишитих смуг, що переходять одна в одну, в українській народній вишивці має назву «безконечник» або «вужі». Нитка, якою вишитий контур, певно, була шовковою, сплетеною з кількох тонких, має в даний час коричневий колір, як і вся тканина. Збереглася стрічка фрагментарно, має великі втрати, краї стрічки практично повністю втрачені.

Невеликі зотлілі шматочки тканини коричневого кольору знайдено разом із скляною намістиною-гудзиком.

З огляду на стан збереження, у похованні №44, рештки тканини взяти біля шийних хребців не вдалося.

Залізні цвяхи від труни виявлені в похованні №43. Вони сильно корозовані квадратні в перетині та з овальними шляпками.

При обстеженні площі могильника на поверхні зібрано два уламки ліпної кераміки епохи бронзи (?), уламок крем'яної платівки з ретушшою та уламок стінки давньоруського горщика, орнаментованої прокресленими горизонтальними лініями,

Література

Боровський А.Є., Канюк О.її. Дослідження Київського дитинця // Стародавній Київ. Археологічні дослідження 1984-1989. Київ, 1993.

Петрашенко В.А. Древнерусское село. Київ, 2005.

Тетеря Д.А. Новий могильник на околиці Переяслава Руського // Археологічні відкриття в Україні 2002-2003 рр. Київ, 2004.

Товкайло М.Т., Бузян Г.М., Тетеря Д.А., Юрченко О.В. Дослідження давньоруського ґрунтового могильника у Переяславі 2004 р. // Археологічні відкриття в Україні 2004-2005 рр. Київ, 2006.

Шекун О.В., Веремійчук ОМ. Поселення Ліскове у верхів'ях р. Білоус // Південноруське село IX-XIII ст. (за редакцією О.П. Моці, В.П. Коваленка, В.О. Петрашенко). Київ, 1997.

Щанова Ю.Л. Стекланные бусы древнего Новгорода // Труды Новгородской археологической экспедиции. // МИА 55.1956.

5 колонка

Неархеологические вести из Eesti

Недавно эстонские власти затронули честь, достоинство и профессиональную репутацию научного сообщества, объявив археологическими раскопками акт эксгумации (воздержимся от оценки его целесообразности, обоснованности, соответствия нормам права, этики, договорно-правовой практике охраны воинских захоронений) останков 12 освободителей Таллина от немецко-фашистских захватчиков. В новостных программах всего мира прошли кадры, на которых таблички с надписями на эстонском, русском и английском языках «Здесь проводятся археологические (выделено нами) раскопки воинских захоронений и работы по опознанию. Просим соблюдать спокойствие и достоинство в зоне работ».

Таблички были установлены на ограждении временного павильона, сооруженного над местом «археологических раскопок». Редкий случай, когда эстонские власти опустили до официальной информации на негосударственном им языке; а может это был черный юмор черных археологов, эстонских парней? Почти в те же дни, словно в насмешку над этой неоднозначной полицейской акцией, израильские археологи сообщили об открытии могилы проклятого всеми народами царя Ирода Великого, виновного во множестве чудовищных преступлений, в том числе кровавом коллаборационизме с Римской империей. По логике премьера г-на Ансипа, других представителей эстонских властей в борьбе за эстонские права, правду и справедливость, холм Иродиум, где был установлен саркофаг Ирода, надо бы снести, а освободившееся место отдать под застройку. Однако, в Израиле не новый эстонский порядок.

Так что можно воздвигнуть на дорогом земельном участке (центр города) на площади Тынисмяги (холме св. Антония) на месте мемориала (читай - на костях) погибших в боях советских военнослужащих? В том числе 19-летней украинки Елены Михайловны Варшавской, старшины мед. службы, фельдшера дивизиона 40-го гвардейского минометного полка, уроженки с. Михайловки Диканьского р-на Полтавской обл.; ее на целых 5 лет старшего земляка Степана Илларионовича Хапикало, 1920 года рождения, старшего гвардии сержанта, командира орудия 26 отдельного гвардейского тяжелого танкового полка, уроженца с. Ново-Полтава Ново-Санжарского р-на Полтавской обл., умершего от болезни 28 сентября 1944 года в ТППГ-2623. Что же появится в эстонской столице взамен Мемориальной композиции, созданной эстонскими же скульптором Энном Роосом (1908-1990) и архитектором Арнольдом Аласом? Монумент состоял из двухметровой фигуры советского (очень интересно, что прототипом Бронзового - эст. *Pronkssddur*—*сояди* послужил либо эстонский красноармеец Велло Раянгу либо другой эстонский богатырь - олимпийский чемпион по борьбе Кристьян Палусалу) воина, склонившего голову в знак скорби, и стены, на которой были установлены таблички с именами погибших, заменённые в 1994 г., на третьем году перехода Эстонии в ранг демократических государств надписью на эстонском и русском языках «Павшим во Второй мировой войне». Что же предложили Эсти-власти взамен снесенного Бронзового солдата? Пока - гробовое, т.е. постэксгуманное, молчание.

...
Продолжение на с. 153

ЗМІСТ

Розділ 1. АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ 2005 р.

<i>Антонов А.Л., Литвинова Л.В.</i> Катакомбное погребение у с Лукашево Запорожского р-на Запорожской обл.	5
<i>Виноградська Л.І.</i> Археологічні дослідження у м. Вінниця в 2005 р.	8
<i>Відейко М.М.</i> Кераміка XVII - XVIII ст. з території с.Трипілля	14
<i>Відейко М.Ю., Бурдо Н.Б.</i> Розкопки біля м. Ржищева у 2005 р.	17
<i>Войцещук Н., Милян Т., Осаульчук О.</i> Дослідження пам'яток під час будівництва автомобільної дороги Краковець-Львів у 2005 р.	20
<i>Зайцев Ю.П., Волошинов А.А., Мاسякин В.В., Мордвинцева В.И., Фирсов К.Б., Флесс Ф.</i> Охранные исследования городища и некрополя Алма-Кермен в 2004-2005 гг.	27
<i>Зайцев Ю.П., Мордвинцева В.И.</i> Поселение Кара-Тау I у пос. Железнодорожное Бахчисарайского р-на АРК	30
<i>Зайцев Ю.П., Мордвинцева В.И., Неневоля И.И.</i> Святилище Бешик-Тау первых веков н.э. в Юго-Западном Крыму	33
<i>Козак Д., Войцещук Н., Милян Т., Осаульчук О.</i> Дослідження поселення пізньоримського часу Стоділки-1 на Львівщині	34
<i>Круц В.А., Рыжов С.К., Корвин-Пиотровский А.Г., Овчинников Э.В., Черновол Д.К., Чабанюк В.В.</i> Исследования на поселении у села Тальянки в 2005 г.	37
<i>Лысенко А.В., Тесленко КБ.</i> Исследования на скале Ай-Йори в 2005 г.	41
<i>Полин С.В., Дараган М.Н.</i> Продолжение исследований Александропольского кургана в 2005 г.	45
<i>Роздобудько М.В., Юрченко О.В.</i> Поховання кімерійського часу із пам'ятки Біле Озеро 1 на лівому березі Середнього Дніпра	51
<i>Рудич Т.О.</i> Антропологічні матеріали з розкопок могильника на околиці м. Переяслава-Хмельницького	52
<i>Степанчук В.М., Ветров Д.О., Палієнко С.В.</i> Нові місцезнаходження кам'яної доби в околицях с Миронівка в Криму	57
<i>Тетеря Д.А.</i> Дослідження на території посаду Переяслава Руського в 2005 р.	60
<i>Товкайло М.Т., Бузян Г.М., Тетеря Д.А., Юрченко О.В.</i> Дослідження Переяславського ґрунтового могильника в 2005 р.	63

Розділ 2. АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ 2006 р.

<i>Аксьонов В.С.</i> Нові дослідження Верхньо-Салтівського катакомбного могильника	67
<i>Аксьонов В.С., Бабенко Л.І.</i> Поховання IV ст. до н.е. поблизу смт Коротич	72
<i>Аксенов В.С., Хоружая М.В.</i> Новые исследования Нетайловского могильника	75
<i>Алексеенко Н.А., Дьячков С.В.</i> Раскопки «консульского замка» генуэзской крепости Чембало в 2006 г.	82
<i>Бандровський О.Г., Кобаль Й.В.</i> Рятувальні археологічні дослідження біля с. Єсень Ужгородського р-ну Закарпатської обл.	87
<i>Башкатов Ю.Ю., Стахів М.П.</i> Археологічні дослідження поселення Барбара I поблизу м. Комсомольск Кременчуцького р-ну Полтавської обл.	91
<i>Біляєва С.О., Болтрик Ю.В., Карашевич І.В., Фіалко О.Є., Ерсой Б., Куйлу-Ерсой І., Урер Х., Учар Х., Фінкель К, Остапчук В., Метью Дж.</i> Дослідження Міжнародної Південної Середньовічної експедиції у 2006 р. в Аккерманській фортеці (м. Білгород-Дністровський)	96
<i>Бобровський Т.А., Чуєва К.Є.</i> Дослідження печерної церкви з фресками на Загайтанській скелі у 2005-2006 рр.	99
<i>Бруяко І.В., Дзиговський А.Н., Манзура І.В.</i> Раскопки Нижнедунайской археологической экспедиции на территории посада городища «Картал» (2006 г.)	102
<i>Бутягж А.М.</i> Работы Мирмекийской археологической экспедиции в 2006 г.	104
<i>Веремейчик О., Коваленко В., Моця О., Ситий Ю.</i> Дослідження в Шестовиці у 2006 р.	105
<i>Відейко М.М.</i> Візантійська амфора з графіті з давньоруського поселення у р. Коломійців Яр	109
<i>Відейко М.Ю., Бурдо Н.Б.</i> Рятувальні дослідження в ур. Коломійців Яр між сс. Копачів та Перше Травня Обухівського р-ну Київської обл.	ПО
<i>Виноградська Л.І.</i> Археологічні дослідження у м. Старокостянтинів Хмельницької області в 2006 р.	114
<i>Винокур І.С., Якубовський В.І., Мегей В.П.</i> Про археологічні роботи у північній укріпленій частині Губинського літописного городища у 2006 р.	119
<i>Внуков С.Ю.</i> Исследования 2006 г. на западной окраине г. Саки в Северо-Западном Крыму	125
<i>Воронов С.О., Баллард Р.Д.</i> Глибоководні дослідження Українсько-Американської підводно-археологічної експедиції «Чорне море 2006»	128